

Beleid

BIJ IMPLEMENTATIE PRAKTIJKGERICHTE PROGRAMMA'S

Vanaf schooljaar 2024-2025 mag elke school een praktijkgericht programma (pgp) aanbieden binnen de theoretische leerweg (tl) en gemengde leerweg (gl) van het vmbo. Dit hoofdstuk legt uit welke regels er gelden voor beide leerwegen en op welke wijze de pgp's geïmplementeerd moeten worden. Het beschrijft de belangrijkste punten van het praktijkgerichte programma, aan de hand waarvan de school (beleids)beslissingen moet nemen bij de implementatie van dit vak.

De volgende punten worden in dit document behandeld:

Wat is een praktijkgericht programma?	3
Hoe ziet een praktijkgericht programma eruit?	3
Welke bevoegdheden gelden er voor de praktijkgerichte programma's?	3
Welke positie neemt het praktijkgerichte programma in binnen de tl?	4
Welke positie neemt het praktijkgerichte programma in binnen de gl?	4
Compensatie omvang pgp's	6
Het pgp door de schoolorganisatie	6

Wat is een praktijkgericht programma?

Het doel van het praktijkgerichte programma (pgp) is om leerlingen in staat te stellen zich beter te oriënteren op de wereld buiten de school, door middel van praktische en realistische opdrachten bij of voor opdrachtgevers. Hierdoor ontwikkelen zij een beroepsbeeld, oriënteren zij zich op en bereiden zich voor op mogelijke vervolgopleidingen. Daarnaast stelt het praktijkgerichte vak leerlingen in staat om brede praktische vaardigheden te ontwikkelen. Tot slot biedt dit nieuwe vak leerlingen de mogelijkheid om kennis, vaardigheden en houdingen toe te passen in een realistische en levensechte context.

De basis van het pgp, praktijkgerichte opdrachten en programmaoverstijgende vaardigheden (domein A en B), is voor iedere leerling hetzelfde. Scholen krijgen de ruimte om de praktijkgerichte opdrachten op verschillende manieren in te vullen, die passen bij de regio en de visie van de school. Binnen het aanbod van de school moeten leerlingen binnen het pgp kunnen kiezen tussen verschillende werkvelden. Het pgp wordt in leerjaar 3 of 4 van de gl of tl afgesloten met een schoolexamen.

In een praktijkgerichte opdracht stellen leerlingen bijvoorbeeld een duurzame menukaart op voor een restaurant of zoeken ze op verzoek van de gemeente een oplossing voor een druk kruispunt. Leerlingen leren tijdens het uitvoeren van verschillende praktijkgerichte opdrachten binnen het pgp ook bredere praktische vaardigheden, zoals samenwerken, presenteren, zelfstandig werken en plannen. Zo kunnen zij zich oriënteren op verschillende opleidingen en beroepen. Daarnaast is er ruime aandacht voor vakspecifieke kennis en vaardigheden en loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB).

Hoe ziet een praktijkgericht programma eruit?

Een examenprogramma bestaat uit drie domeinen. Domeinen A en B zijn voor ieder programma gelijk. Domein C omvat de eindtermen gericht op het gerelateerde vak. De domeinen zien er als volgt uit:

- A. praktijkgerichte opdrachten
- B. programmaoverstijgende vaardigheden
- C. programmaspecifieke vaardigheden

De richtlijn van de omvang van het pgp is 320 uren. Dat is meer dan een algemeen vormend vak (200 uren) en het profielgedeelte van het beroepsgerichte vak (200 uren). Bij de implementatie van een pgp in leerjaar 3 is het mogelijk om één algemeen vormend vak te laten vallen. Dit komt neer op circa 100 uren, waardoor het verschil tussen het pgp en een algemeen vormend vak grotendeels gecompenseerd wordt.

Welke bevoegdheden gelden er voor de praktijkgerichte programma's?

De licentiegebonden pgp's mogen alleen gegeven worden door een bevoegde docent voor het gelijknamige beroepsgerichte vak in het vbo. Dit is ook het uitgangspunt voor de andere programma's die zonder licentie gegeven kunnen worden. Daarom gelden voor de licentievrije programma's de volgende aanvullende voorwaarden:

- De docent moet bevoegd zijn voor de bovenbouw van het vmbo.
- De docent moet scholing gevolgd hebben die relevant is voor het pgp.

Wat deze relevante scholing inhoudt, is nog niet bekend. Hiervoor zijn gesprekken gaande met belangenbehartigers en lerarenopleiders.

Bezoek www.praktijkgerichteprogrammas.nl voor meer informatie.

Welke positie neemt het praktijkgerichte programma in binnen de tl?

Scholen die het pgp aanbieden, kunnen dat doen binnen het vrije deel van het examenprogramma van de tl. Het pgp krijgt de status van een algemeen vormend vak. Het vak wordt afgesloten met een schoolexamen.

Het examenprogramma van de theoretische leerweg ziet er mét en zonder pgp als volgt uit:

	Examenprogramma tl zonder pgp	Examenprogramma tl met pgp
Gemeenschappelijk deel	Nederlands Engels Maatschappijleer CKV1 LO Profielwerkstuk	Nederlands Engels Maatschappijleer CKV1 LO Profielwerkstuk
Profieldeel	Profielgebonden vak (I) Profielgebonden vak (II)	Profielgebonden vak (I) Profielgebonden vak (II)
Vrij deel	Vrij AVO-keuzevak (I) Vrij AVO-keuzevak (II)	Vrij AVO-keuzevak (I) Praktijkgericht programma
Doorstroomrecht havo	Vrij AVO-keuzevak (III)	Vrij AVO-keuzevak (II)

De volgende pgp's mogen binnen de tl door elke school worden aangeboden: Dienstverlening en Producten (D&P), Economie en Ondernemen (E&O), Informatietechnologie (IT), Techniek en Innovatief Vakmanschap (TIV), Technologie en Toepassing (T&T) en Zorg en Welzijn (Z&W).

Voor de volgende pgp's is een vbo-licentie nodig: Bouw, Wonen en Interieur (BWI), Groen, Horeca, Bakkerij en Recreatie (HBR), Maritieme Technieken (MaT), Mobiliteit en Transport (M&T), Media, Vormgeving en ICT (MVI) en Produceren, Installeren en Energie (PIE).

Welke positie neemt het praktijkgerichte programma in binnen de gl?

Binnen de gl neemt het pgp een andere positie in dan in de tl. Een school die de gl aanbiedt, kan kiezen uit een aantal mogelijkheden: géén pgp aanbieden, het pgp aanbieden in plaats van het profieldeel van het beroepsgerichte programma (A) en het pgp aanbieden boven op het volledige beroepsgerichte programma (B). De volgende pagina laat zien op welke wijze de verschillende scenario's zijn opgebouwd. Daarnaast is het mogelijk het pgp op dezelfde wijze aan te bieden als de tl.

	Examenprogramma gl zonder pgp	Examenprogramma gl met pgp (A) → <i>pgp in profieldeel</i>
Gemeenschappelijk deel	Nederlands Engels Maatschappijleer CKV1 LO Profielwerkstuk	Nederlands Engels Maatschappijleer CKV1 LO Profielwerkstuk
Profieldeel	Profielgebonden vak (I) Profielgebonden vak (II) <i>Beroepsgericht programma:</i> • twee profielmodulen	Profielgebonden vak (I) Profielgebonden vak (II) <i>Praktijkgericht programma</i>
Vrij deel	Vrij AVO-keuzevak (I) <i>Beroepsgericht programma:</i> • twee keuzevakken	Vrij AVO-keuzevak (I) <i>Beroepsgericht programma:</i> • twee keuzevakken
Doorstroomrecht havo	Vrij AVO-keuzevak (II)	Vrij AVO-keuzevak (II)

	Examenprogramma gl met pgp (B) → <i>pgp in vrije deel</i>
Gemeenschappelijk deel	Nederlands Engels Maatschappijleer CKV1 LO Profielwerkstuk
Profieldeel	Profielgebonden vak (I) Profielgebonden vak (II) <i>Beroepsgericht programma:</i> • twee profielmodulen
Vrij deel	Vrij AVO-keuzevak (I) <i>Beroepsgericht programma:</i> • twee keuzevakken <i>Praktijkgericht programma</i>
Doorstroomrecht havo	Vrij AVO-keuzevak (II)

Pgp ter vervanging van het profieldeel van het beroepsgerichte programma (A)

Scholen krijgen de gelegenheid het praktijkgerichte programma aan te bieden in plaats van het profieldeel van het beroepsgerichte programma. Dit profieldeel is normaliter kleiner dan het pgp. Daarom is het mogelijk om in leerjaar 3 één vak te laten vallen.

Belangrijke aandachtspunten

- Voor deze variant gelden andere licentievoorwaarden:
 - Voor de huidige profielen van de gl gelden de huidige licentievoorwaarden, ook voor E&O en Z&W.
 - De pgp's, IT en T&T mogen worden aangeboden in plaats van de volgende profielvakken: D&P, E&O, Groen, HBR, MVI en Z&W. Binnen deze variant dient de school nog steeds in het bezit te zijn van één van deze licenties. Bijvoorbeeld: wordt het pgp T&T aangeboden in plaats van het profielvak Groen, dan dient de school nog steeds in het bezit te zijn van de licentie voor Groen.
 - Het pgp TIV mag worden aangeboden in plaats van de volgende profielvakken: BWI, MaT, M&T en PIE. Binnen deze variant dient de school nog steeds in het bezit te zijn van één van deze licenties. Bijvoorbeeld: wordt het pgp TIV aangeboden in plaats van het profielvak M&T, dan dient de school nog steeds in het bezit te zijn van de licentie voor M&T.

Het pgp wordt afgesloten met een schoolexamen. Dit cijfer telt niet mee voor de 5,5-voorwaarde van het CE.

Pgp in het vrije deel naast het volledige beroepsgerichte programma (B)

Scholen kunnen er ook voor kiezen het pgp als verbreding boven op het beroepsgerichte programma te doen. Het pgp komt dan in het vrije deel van het examenprogramma en wordt afgesloten met een schoolexamen.

Belangrijke aandachtspunten

- Deze variant is een aanzienlijk zwaar programma vergeleken met de andere varianten.
- Deze variant is bedoeld als verbreding van het aanbod voor uw leerlingen.
- Het pgp kan niet gebruikt worden als extra vak voor het doorstroomrecht naar het havo.

Pgp in het vrije deel op dezelfde wijze als de tl

Wanneer een school ervoor kiest het volledige beroepsgerichte programma te laten vervangen door het pgp, biedt het in principe hetzelfde onderwijsaanbod aan als een tl. Het pgp staat in het vrije deel van het examenprogramma. Het pgp wordt afgesloten met een schoolexamen.

Belangrijke aandachtspunten

- Met een tl-programma ontvangen leerlingen ook een tl-diploma. Hierbij zijn de tl-profielen van kracht. Een pgp is niet gebonden aan een profiel, aangezien het pgp in het vrije deel van het examenprogramma staat.
- Het pgp wordt afgesloten met een schoolexamen. Dit cijfer telt niet mee voor de 5,5-voorwaarde van het CE.
- Bij het aanbieden van het tl-programma vervalt de gl-bekostiging.
- Binnen deze variant gelden de licentievoorwaarden van de tl.
- Deze variant kan alleen aangeboden worden als de school in het bezit is van een mavo-licentie.

Compensatie omvang pgp's

Een pgp heeft een grotere omvang dan een avo-vak. Daarom mag een school die het pgp aanbiedt één vak minder in leerjaar 3 aanbieden dan aangegeven staat in de WVO 2020 artikel 2.19 (tl) en 2.28 (gl). Dat betekent dat leerlingen mét een pgp naast het gemeenschappelijke deel¹:

Belangrijke aandachtspunten

- In de tl zes vakken volgen, waaronder het pgp.
- In de gl vier vakken volgen naast het pgp in het profieldeel.

¹ Wanneer een leerling een derde moderne vreemde taal volgt, geldt voor het derde jaar boven op het gemeenschappelijke deel in de tl vijf vakken en de gl vier vakken naast het pgp.

Scan de QR-code voor meer informatie over het praktijkgerichte programma en het beleid bij implementatie, of bezoek www.praktijkgerichteprogrammas.nl.

